

נושא השיעור: מבני הדגשה בתחביר
שם המורה: ארנון דותן
כיתות היעד: י, יא
מקום השיעור ברצף הלימודי: שיעור מספר ארבעים וארבע
בתחביר

עורך המצגת - ארנון דותן
כל הזכויות שמורות לוויסקול לימודים מקוונים בע"מ

מתוך בגרות קיץ 2017 (תשע"ז)

לפניך כמה מן הדיברות של תנועת "הצופים".

חלק ייחוד לזואי
I. הצופה דברו אמת.
נשוא לזואי
דברו של הצופה הוא אמת.

II. הצופה איש משמעת.
נושא
נשוא
לוואי
הצופה הוא איש משמעת.

אחד הדיברות מנוסח במבנה של משפט בעל חלק ייחוד.

- ציין את מספרו. I

- העתק מן המשפט את חלק הייחוד. הצופה

- ציין את תפקידו התחבירי של חלק הייחוד במשפט.

- כתוב את המשפט במבנה רגיל (בלי חלק ייחוד).

דברו של הצופה אמת.

- מה היתרון בניסוח הדיבר במבנה של משפט ייחוד על פני ניסוחו במבנה הרגיל?

הדגשת הלוואי במשפט

2. פסוקית נשוא

פסוקית נשוא מדגישה את הפעולה.

פסוקית נשוא

יוסי אכל גלידה. ← יוסי הוא **שאכל גלידה**.

הסכמנו שנכבה את הטלוויזיה. ← ההסכמה הייתה **שנכבה את הטלוויזיה**.

הקשר עם יהדות התפוצות חשוב לנו. ← הקשר עם יהדות התפוצות הוא **שחשוב לנו**.

מתוך בגרות חורף 2016 (תשע"ו)

לפניך משפט מורכב.

ההנחה הייתה שהנשים אינן אלא פועלות העושות את מלאכות משק הבית.

(3) במשפט יש שימוש במבנה "אין... אלא...".

כתוב את המשפט בלי להשתמש במבנה "אין... אלא...". שמור על משמעות המשפט הנתון.

ההנחה הייתה שהנשים הן פועלות העושות את מלאכות משק הבית.

מהי התרומה של השימוש במבנה של משפט בעל חלק ייחוד ושל השימוש במבנה

"אין... אלא..." למשמעות של המשפטים המודגשים בסעיפים א ו- ב?

מבנה אינו אלא מדגיש את הנשוא.

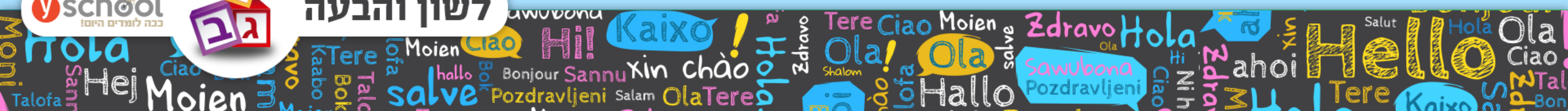
מתוך בגרות חורף 2016 (תשע"ו)

ד. לפניך משפט.

התלמידים אינם יוצאים לטיולים אלא במסגרת בית הספר.

הקף את המשפט שמבטא את משמעות המשפט הנתון.

- התלמידים אינם יוצאים כלל לטיולים.
- התלמידים יוצאים לטיולים רק במסגרת בית הספר.
- התלמידים יוצאים לטיולים במסגרת בית הספר וגם לטיולים אחרים.
- רק התלמידים יוצאים לטיולים במסגרת בית הספר.

מתוך בגרות תורפ 2016 (תשע"ו)

לפניך שלושה משפטים ובהם יש שימוש במבנה "לא/אין... אלא...".

I. המטרות העיקריות של הטיול השנתי בתקופה זו אינן חישול והכשרה לקראת

השירות הצבאי, **אלא** חינוך לידיעת הארץ ולהכרתה.

ג. כתוב מחדש את משפט I באמצעות שימוש במילה "ולא" (לא במבנה של אין...)

אלא...), שמור על משמעות המשפט. שנה את סדר המילים כנדרש.

המטרות העיקריות של הטיול השנתי הן חינוך לידיעת הארץ ולהכרתה ולא חישול

והכשרה לקראת השירות הצבאי.

החלקים שאחרי אינו ואחרי אינם חלק כולל.

המבנה מחליף את המילה ולא.

המבנה מחליף את המילה רק.

המתחרים אינם הולכים אלא רוכבים.

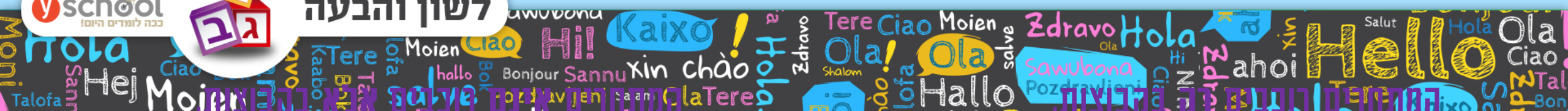
המתחרים אינם רוכבים אלא בקבוצות.

==

—

המתחרים רוכבים ולא הולכים.

המתחרים רוכבים רק בקבוצות.

מתוך בגרות קיץ 2017 לבי"ס עצמאיים (תשע"ז)

לפניך שלושה משפטים המנוסחים בדרכי הדגשה שונות. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. תפילה ספונטנית שפורצת מלבם של אדם בעת שגואים בו רגשותיו — רב ערכה. פסוקית נשוא

II. שאיפתו הטבעית של האדם לרווחה רוחנית וגשמית היא היוצרת בו את הרצון לפנות בתפילה לבורא

משפט מורכב בעל פסוקית נשוא

III. אין התפילה אלא שיחה שהאדם מנהל עם הבורא.
מבנה אין ... אלא ...

(1) העתק את מספרי המשפטים, וליד כל אחד מהם כתוב באיזו דרך תחבירית מובעת ההדגשה במשפט.

התפילה היא רק שיחה שהאדם מנהל עם הבורא.

נושא השיעור הבא:

בניית קטע לניד

